

“Η κατακλυσμού της αμαρτίας, σώσασα κόσμον”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας



Του Σεβ. Μητροπολίτου Καστορίας Σεραφείμ, Υπερτίμου και Εξάρχου Άνω Μακεδονίας

Μεγαλύνουμε και πάλι, μέσα στη λατρεία της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας, το πάνσεπτο πρόσωπο της Υπεραγίας Θεοτόκου. Ο λαός μας βλέπει στο πανάγιο πρόσωπο της Παναγίας, την Μητέρα του Θεού, αλλά συγχρόνως και τη δική του μητέρα. Οι θεοφόροι Πατέρες της Εκκλησίας, μέσα από την καθαρή ζωή τους και τον φωτισμό του Αγίου Πνεύματος, διακρίνουν τη θεομητορική δόξα που κρύπτεται και διαφαίνεται, τόσο στην Αγία Γραφή, όσο και στην Ιερά Παράδοσή μας. Δεν επινοούν φανταστικές ιδέες και ανυπόστατα δόγματα για τη Θεοτόκο,

αλλά βλέπουν και παραδέχονται το μεγαλείο και τη διακονία της στο υπέρλογο μυστήριο της Σαρκώσεως του Υιού και Λόγου του Θεού. Γι' αυτό στέκονται σιωπηλά μπροστά της και την εγκωμιάζουν με πνευματικούς και λυρικούς ύμνους.

Τιμά η Εκκλησία την Παναγία. Σε κάθε λατρευτική εκδήλωση, καθημερινά σε όλες τις ιερές ακολουθίες, η μάνα Εκκλησία προσκαλεί τα παιδιά της να τιμήσουν την αιμακάριστο και παναμώμητο και μητέρα του Θεού ημών. Έτσι, γίνεται πράξη στους ευλαβείς Χριστιανούς ο προφητικός λόγος της Παναγίας, τον οποίο διασώζει ο ιστορικός της Καινής Διαθήκης, Ευαγγελιστής Λουκάς : «Ιδού γαρ από του νυν μακαριούσι με πάσαι αι γενεαί»[1].

«Η ψυχή μου συνέχεται από φόβο και τρόμο», γράφει ο Όσιος Σιλουανός ο Αθωνίτης, «όταν αναλογίζομαι τη δόξα της Θεομήτορος. Ενδεής είναι ο νους μου και πτωχή και αδύνατος η καρδιά μου, αλλ' η ψυχή μου χαίρει και έλκομαι να γράφω έστω και ολίγους λόγους δι' αυτήν. Η ψυχή μου φοβείται να τολμήσει, αλλ' η αγάπη με πιέζει να μην αποκρύψω τις ευεργεσίες της ευσπλαχνίας... Η αγάπη της προς τον Θεό ήταν ισχυρότερη της αγάπης των Σεραφείμ και των Χερουβίμ και όλων των αγγέλων και των αρχαγγέλων»[2].

«Σήμερα, λοιπόν, που (η Παναγία Θεοτόκος) ταξιδεύει προς τα αιώνια όρη, το όρος πραγματικά της Σιών, όπου ο Θεός ευδόκησε να κατοικεί σ' αυτό... σήμερα που ο επίγειος ουρανός... μετακομίζει στην ανώτερη και αιώνια διαμονή»[3], σήμερα που το γένος των Ορθοδόξων και ιδιαίτερα η πολύπαθη πατρίδα μας, με όλα τα δεινά τα οποία αντιμετωπίζει, γιορτάζει το γεγονός της κοιμήσεώς της, επιτρέψτε μου να καταθέσω στην ευλαβική σας σκέψη έναν λόγο δανεισμένο από τον πολύπαθο πατέρα της Εκκλησίας, τον Άγιο Θεόδωρο τον Στουδίτη, που στο εγκώμιό του για την κοίμησή της, την ονομάζει χρυσοκατασκεύαστη και θεοκατασκεύαστη κιβωτό του αγιάσματος. «Σήμερα η χρυσοκατασκεύαστη και θεοκατασκεύαστη κιβωτός του αγιάσματος... μετακομίζεται σε ανάπαυση χωρίς τέλος».

Πρώτον. Κιβωτός η Παναγία. «Κιβωτός η χρυσωθείσα τω πνεύματι», κατά την έκφραση του αγνώστου ποιητή του Κοντακίου του Ακαθίστου. Η κιβωτός που μας μεταφέρει στην Παλαιά Διαθήκη και μας περιγράφει το ιερότερο από τα σύμβολα της ιουδαϊκής θρησκείας, είναι μία από τις προτυπώσεις της Θεοτόκου. Η κιβωτός ήταν ολόχρυση και μέσα σε αυτήν βρισκόταν η χρυσή στάμνος[4], η ράβδος του Ααρών που βλάστησε[5], οι δύο πλάκες του δεκαλόγου[6], η χρυσή λυχνία, αλλά και η πρόθεση των άρτων. Μάλιστα, επάνω από την κιβωτό υπήρχαν δυό ολόχρυσα Χερουβίμ, που με τα απλωμένα φτερά τους αγκάλιαζαν και σκέπαζαν το ιερότατο αυτό αντικείμενο.

Αλλά και η Θεοτόκος Μαρία, δεν έφερε απλώς τις δύο πλάκες της Διαθήκης, αλλά

αυτόν τον Νομοδότη, δηλαδή το δεύτερο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος, τον Χριστό. Ανατράφηκε στα Άγια των Αγίων και ετοιμάστηκε να γίνει έμψυχος κιβωτός, αφού θα φιλοξενούσε στην άχραντη γαστέρα της τον άνθρακα Χριστό και θα γινόταν έτσι «η τιμιωτέρα των Χερουβείμ, και ενδοξοτέρα ασυγκρίτως των Σεραφείμ».

Σχολιάζει ο θεοφόρος Νείλος της Δαμασκού, συνοψίζοντας σε ένα θαυμάσιο κείμενο όλες τις προεικονίσεις της Παλαιάς Διαθήκης που αφορούν το πρόσωπό της : «Εσένα που κρατείς τον σπόρο για ένα δεύτερο κόσμο, εσένα προεικόνισε η κιβωτός. Διότι εσύ γέννησες τον Χριστό, τη σωτηρία του κόσμου που καταπόντισε την αμαρτία και ησύχασε τα κύματά της... Η κιβωτός του νόμου εσένα προεμήνυσε. Η χρυσή στάμνος και η λυχνία και η τράπεζα και το ραβδί του Ααρών το οποίο βλάστησε ολοφάνερα, ήταν δική σου προτύπωση. Από σένα προήλθε, αλήθεια, η φωτιά της θεότητας, η απεικόνιση και έκφραση του πατέρα, το ολόγλυκο και ουρανόσταλτο μάννα, το ανώνυμο όνομα που είναι επάνω από όλα τα ονόματα, το ανέσπερο και απρόσιτο φως, της ζωής ο άρτος, ο ουράνιος, ο αγεώργητος καρπός από σένα σωματικά ανεβλάστησε»[7].

Δεύτερον. Κιβωτός η Θεοτόκος. Όπως η κιβωτός του Νώε, καθώς μας αναφέρει το θεόπνευστο βιβλίο της Γενέσεως, έσωσε το γένος των ανθρώπων από τον φοβερό εκείνο κατακλυσμό, έτσι και η νέα κιβωτός, η Παναγία, έσωσε τον κόσμο εκ του κατακλυσμού της αμαρτίας, κατά τον υμνωδό του Ακαθίστου Ύμνου[8]. Έφερε στον κόσμο τον Σωτήρα Κύριο, που έσωσε το ανθρώπινο γένος από την παρουσία της αμαρτίας και από τον πνιγμό της φθοράς και του πνευματικού θανάτου. Γι' αυτό και εκλαμβάνεται συχνά από τους θεοφόρους πατέρες ως η προσωποποίηση της Εκκλησίας, που σώζει τους ανθρώπους από τον πνευματικό θάνατο και τους μεταφέρει, με τα θεραπευτικά μέσα που διαθέτει, στην αιώνια μακαριότητα.

Γράφει ο σύγχρονος Όσιος, Ιουστίνος ο Ομολογητής : «Αφού η Παναγία γέννησε τον Σωτήρα του κόσμου και την κεφαλή της Εκκλησίας, η ίδια είναι η Εκκλησία»[9]. Έτσι, έχει την πρώτη θέση μετά τον Χριστό, γι' αυτό και ονομάζεται «ουρανομίμητος εκκλησία». Το έργο, λοιπόν, το οποίο άρχισε η Θεοτόκος με τη Σάρκωση του Υιού και Λόγου του Θεού, συνεχίζεται από την Εκκλησία, προκειμένου να σωθεί ο κόσμος και να γίνουν οι άνθρωποι υιοί του Υψίστου, σύμφωνα με τον λόγο του Προφήτου Δαβίδ : «εγώ είπα : υμείς θεοί εστέ και υιοί Υψίστου πάντες»[10].

Θεομητορικό Πάσχα σήμερα!

Πάσχα μέσα στην καρδιά του καλοκαιριού. Έτσι το ονομάζει κι έτσι το εορτάζει ο ευσεβής λαός μας, ο οποίος φτάνει στα μεγάλα και μικρά θεομητορικά προσκυνήματα, παρά τα κύματα της αθεΐας που πλήττουν τον τόπο μας,

προκειμένου να εναποθέσει τις ελπίδες του και τις προσδοκίες του στη Μητέρα του κόσμου, την Παναγία.

Θεομητορικό Πάσχα.

Με λύπες και αγωνίες από την παρουσία της λοιμικής επιδημίας που εδώ και καιρό μαστίζει την πατρίδα μας και τον πλανήτη ολόκληρο.

Με αμφιβολίες για το αύριο από όσα συμβαίνουν στον τόπο μας, αφού φτάνουμε στο σημείο να θεωρούμαστε ξένοι στην πατρίδα μας.

Από την εχθρότητα των δήθεν φίλων μας, από τις απειλές των γειτόνων μας, από την ανεργία, την ανέχεια, το άγχος και την ανασφάλεια για το αύριο, τις ασθένειες και τόσα άλλα που καθημερινά μας καταβάλλουν.

Έχουμε, όμως, εμείς οι Ορθόδοξοι την κιβωτό της σωτηρίας μας, που είναι η δεδομένη Θεοτόκος.

Έχουμε τη μάνα μας, την Παναγία.

Έχουμε τα χέρια της που υψώνονται στον Θρόνο του Υιού και Θεού της και γι' αυτό δεν απελπιζόμαστε.

Έχουμε τις θεομητορικές παλάμες που σκουπίζουν τα δάκρυα που αυλακώνουν το πρόσωπό μας.

Έχουμε τα ολοφώτεινα μάτια της που βλέπουν κατάματα τον Ήλιο της Δικαιοσύνης και Τον ικετεύουν μητρικά για τη σωτηρία των ανθρώπων.

Γι' αυτό και πάντοτε, όλως ιδιαιτέρως όμως αυτήν την ταραγμένη περίοδο, είναι επίκαιρη η προτροπή του ιερού υμνογράφου : «Τη Θεοτόκω εκτενώς νυν προσδράμωμεν, αμαρτωλοί και ταπεινοί, και προσπέσωμεν εν μετανοία, κρίζοντες εκ βάθους ψυχής, Δέσποινα, βοήθησον εφ' υμίν σπλαγχνισθείσα».

Επέμενε, λοιπόν, Θεοτόκε Παρθένε, επέμενε στο Θρόνο του Υιού και Θεού σου, επέμενε, αφού «πολύ ισχύει δέησις δικαίου ενεργουμένη»[11], πολύ δε περισσότερο «δέησις μητρός προς ευμένεια Δεσπότης»[12]. Εμείς, τα παιδιά σου και η κληρονομία σου, «την πάσαν ελπίδα μας εις σε ανατιθέμεθα, φύλαξον ημάς υπό την σκέπην σου».

Αυτήν την πάνσεπτο ημέρα της πίστεώς μας, σας απευθύνω τις πλέον εγκάρδιες και θερμότερες ευχές μου και σας εύχομαι, κατά την έκφραση του Αγίου Γερμανού Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, η Παναγία να γίνεται για τον καθένα μας, «του

καύσωνος η θεία δρόσος, της ξηρανθείσης μου καρδιάς η θεόρρυτος ρανίς»[13] και να χαρίζει στον καθένα μας υγεία και κάθε ευλογία στη ζωή μας.

1.Λουκ. 1,48.

2.Μοναχός Θεόκλητος Διονυσιάτης, Μαρία η μητέρα του Θεού, Θεσσαλονίκη 1988, σ. 43.

3.Άγιος Θεόδωρος ο Στουδίτης, Εγκώμιον εις την κοίμησιν της αγίας Δεσποίνης ημών Θεοτόκου, PG 99,720-729.

4.Εξ. 16,33.

5.Αριθμ. 17,16-23.

6.Εξ. 34,1.

7.Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός, Εγκώμιον εις την κοίμησιν της πανυμνήτου και υπερενδόξου ευλογημένης Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας, PG 96,712.

8..«η κατακλυσμού της αμαρτίας, σώσασα κόσμον», Ωδή ε' Ακαθίστου Ύμνου.

9.Γεωργία Κουνάβη, Παναγία και Εκκλησία, εκδ. Ιερός Ναός Τιμίου Σταυρού Χολαργού, Αθήνα 1986, σ. 26.

10.Ψαλμ. 81,6.

11.Ιακ. 5,16.

12.Θεοτοκίον ΣΤ' Ώρας.

13.Άγιος Γερμανός αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Εγκώμιον εις την αγίαν Θεοτόκον, PG98,317.